

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 29.07.2024
Sayı: 746

10/1715

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ekte sunulan gerekçelerle taş ocakları ile maden arama faaliyetlerinin Karadeniz Bölgesindeki doğal yaşama, turizme, tarım ve hayvancılığa etkilerinin tespit edilmesi, bu faaliyetlerin fayda/zarar analizleri ve sürdürülebilirlik açısından incelenmesi, bölgeye verdiği olumsuzlukların önlenmesi için izlenmesi gereken politikaların belirlenmesi, varsa mevzuattaki eksikliklerin giderilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz. 27/07/2024

Eülcan KİS
Mersin Mv.

N. 28
A. Vehbi Bakırköpü
Mening Mv.

Tansin OCAKLI
Rize Milletvekili

Av. Servet Erdem Kılıç
Zemir Mv.

Ayhan BARUT
Aplara Mv.

Deriz Demir
Antalya Mv.
Deriz Demir

Pölayman Bolbal
Aydın Mv.

Hilvan Yalın Adalıcı

Serkan Sarı
Baukesir Milletvekili

İnan Alpürümlü
Konya Mv.
İnan Alpürümlü

Rahmi Asker TORER
İzmir Mv.
Rahmi Asker TORER

Corum Mv.
Metmet Dahatosiz

Özge Sakarya Mv.

Aliye COŞAK
Antalya Mv.

Ali ÖZPINAR
Kahramanmaraş Mv.

Cumhuriyet Halk Partisi
1923
Grup Başkanlığı

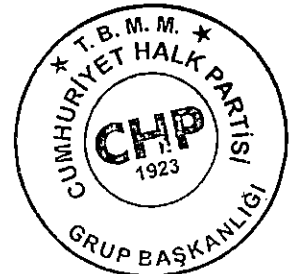
ÖZET GEREKÇE

Taş ocakları ve maden aramalarının sel ve heyelanları tetikleyici etkisi bulunmaktadır. Bu faaliyetlerin aşırı miktarda yapılması, koruma-kullanma dengesini ortadan kaldırmakta, bölgede can ve mal kayıplarına yol açan sel ve heyelanların artmasına neden olmaktadır. Konuyla ilgili STK'ların, bilim insanlarının görüşü ile Hükümetin uygulamaları çelişmektedir.

Taş ocakları ve maden aramalarının sel ve heyelanları tetikleyici etkisi bulunmaktadır. Bu faaliyetlerin aşırı miktarda yapılması, koruma-kullanma dengesini ortadan kaldırmakta, bölgede can ve mal kayıplarına yol açan sel ve heyelanların artmasına neden olmaktadır.

Bölgedeki maden ve taş ocaklarının doğal yapıya, insan ve diğer canlı türlerinin yaşamına etkileri, bu faaliyetlerin sosyo-ekonomik yönden değerlendirilmesi gibi konularda bugüne kadar ciddi bir çalışma yapılmamış, önlem almakta yetersiz kalmıştır. Karadeniz Bölgesindeki madencilik faaliyetleri ile taş ocaklarının doğaya, insana, ormana, sulara, biyoçeşitliliğe verdiği zararın en aza indirilmesi, maden arama faaliyetleri için verilecek ruhsatlarda koruma-kullanma dengesinin gözetilmesi gerekmektedir.

Taş ocağı ve maden arama faaliyetlerinin zararlarının en aza indirilmesi, bu konuda ilgili idarelere yol gösterecek politikaların belirlenmesi ve mevzuattaki düzenlemeler için Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması, bu amaçla TBMM bünyesinde bir Araştırma Komisyonu kurulması gerekmektedir.

GEREKÇE

Doğu Karadeniz Bölgesi, coşkun akan dereleri, temiz havası, endemik ormanları, yalçın dağları, biyolojik çeşitlilik ve zengin doğal kaynaklarıyla hem doğa sporları hem de dağ-doğa ve yayla turizmi yönünden büyük bir potansiyele sahiptir. Son yıllardaki turizm hareketliliği, yerli ve yabancı turistlerin bölgeye olan ilgisinin her geçen gün artması, turizmin ülke ve bölge ekonomisine çok büyük katkı sağlayabileceğinin göstergesidir.

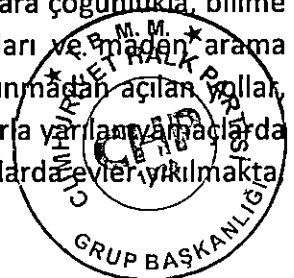
Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) 2023 Turizm Strateji Belgesinde Doğu Karadeniz Bölgesi'nde turizm gelişiminin; Sürdürülebilirlik, Katılımcılık, Kaynak kullanımında etkinlik ve İşlevsellik ilkeleri ile mümkün olabileceği ifade edilmektedir. Söz konusu Strateji Belgesinde, **"Bölge'de yapılandırılacak turizmin mekâna ve hassas ekosisteme karşı duyarlı olması, değerlerin sürdürülebilir bir şekilde kullanılması bakımından önemlidir. Doğu Karadeniz Bölgesi'nin gerek doğal değerlerinin gerekse kültürel değerlerinin özgünlüğünü yitirmeden turizme kazandırılması turizm sektörünün uzun vadede devamlılığını sağlama bakımından zaruridir."** ifadeleri kullanılmaktadır.

Öte yandan, bölgede faaliyette olan onlarca maden tesisinin yanında başvuru aşamasında yüzlerce taş ocağı ve maden arama projesi bulunmaktadır. Konuyla ilgili birden fazla Bakanlığa ait yetki konusu bulunmaktadır. Rezerv ve ruhsatlandırma yönünden Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının, ÇED yönünden Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının, orman alanları, tarım ve su havzaları yönünden Tarım ve Orman Bakanlığının, bölgedeki dağ-doğa turizmi yönünden Kültür ve Turizm Bakanlığının, izin ve denetimler yönünden İçişleri Bakanlığının (Valilikler) yetki alanına giren pek çok konu bulunmaktadır. Doğrudan halkın yaşam alanlarına müdahale edilerek, tarım ve turizm faaliyetlerinin yapıldığı alanlarda kurulan madencilik/taş ocağı tesislerinin geri dönülemez hasarlar meydana getirdiği, tarımsal faaliyetleri sona erdirdiği, turizm faaliyetlerini baltaladığı, insanların atadan/dededen kalan, ekip biçtikleri, çay-fındık tarımı ve hayvancılıkla geçindikleri topraklarda barınamaz hale geldikleri, bu toprakları terk etmek zorunda kaldıkları ve metropollerin çeperlerinde yoksulluk ve sefalet içerisinde bir yaşama mecbur bırakıldıkları görülmektedir.

Konuyla ilgili STK'ların, bilim insanlarının görüşü ile Hükümetin uygulamaları çelişmektedir. ÇED Yönetmeliğinde taş ocağı ve maden arama ruhsat başvurularında 30 dekarın üzerindeki yerler için ÇED Olumlu kararı alınması gerekirken, mevzuatta bu alandan daha küçük yerler için ÇED Olumlu kararı aranmamakta, Valiliklerce ÇED Gerekli değil kararı ile ruhsat sahibi faaliyete başlatılmaktadır. Mevzuattaki bu durum çokça istismar edilmekte, büyük alanlar Kanuna karşı hile yolu ile 30 dekar'ın altında parsellenerek ruhsat başvuruları ayrı ayrı yapılmaktadır.

Taş ocakları ve maden aramalarının sel ve heyelanları tetikleyici etkisi bulunmaktadır. Bu faaliyetlerin aşırı miktarda yapılması, koruma-kullanma dengesini ortadan kaldırmakta, bölgede can ve mal kayıplarına yol açan sel ve heyelanların artmasına neden olmaktadır.

Konunun uzmanı bilim insanları; Karadeniz Bölgesinde yaşanan heyelanlara çoğunlukla, bilime ve tekniğe aykırı biçimde açılan yollar, kontrolsüz hafriyat, taş ocakları ve maden arama faaliyetlerinin neden olduğunu ifade etmektedirler. Gerekli önlemler alınmadan açılan yollar, dinamit patlatma, galeri açılması, toprağı tutan ağaçların kesilmesi, yollarla yarılan yamaçlarda toprağın kaymasına neden olmaktadır. Bölgede meydana gelen heyelanlarda evler yıkılmakta

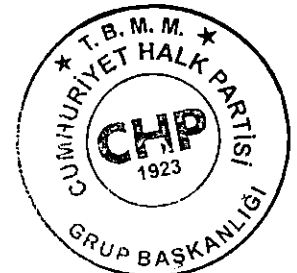
can ve mal kayıpları meydana gelmekte, tarım arazileri ile yollar bu heyelanlarda zarar görmektedir.

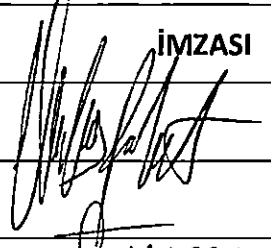
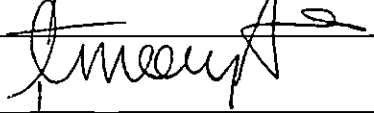
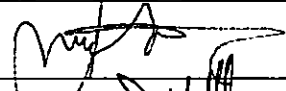

İdare Mahkemelerine açılan davalar yıllarca sürmekte, bu süreçte tahribata devam edilmekte, sonuçta mahkeme idareyi haksız bulsa bile onarımı imkansız zararlarla, can ve mal kayıplarıyla karşı karşıya kalınmaktadır.

Bölgedeki maden ve taş ocaklarının doğal yapıya, insan ve diğer canlı türlerinin yaşamına etkileri, bu faaliyetlerin sosyo-ekonomik yönden değerlendirilmesi gibi konularda bugüne kadar ciddi bir çalışma yapılmamış, önlem almakta yetersiz kalınmıştır. Karadeniz Bölgesindeki madencilik faaliyetleri ile taş ocaklarının doğaya, insana, ormana, sulara, biyoçeşitliliğe verdiği zararın en aza indirilmesi, maden arama faaliyetleri için verilecek ruhsatlarda koruma-kullanma dengesinin gözetilmesi gerekmektedir.

Tüm bu anlatılanların yerinde incelenmesi, uzman kişi ve kuruluşların görüşlerinin alınması, bu konu ile ilgili farkındalık ve duyarlılık oluşturulması, varsa mevzuattaki eksikliklerin giderilmesi, alınacak tedbirlerle ilgili politikaların belirlenmesi gerekmektedir.

Tüm bu nedenlerle konuyu etraflıca inceleyip alınması gereken tedbirleri belirleyecek, ilgili idarelere yol gösterecek olan çalışmaların yapılması için Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması, bu amaçla TBMM bünyesinde bir Araştırma Komisyonu kurulması gerekmektedir.

ADI VE SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZASI
Mehir POLAT	İzmir	
Tuncay Özkan	İzmir	
Pemra Dinger	Ankara	
Hasan Özgür	Sakarya	
ALME TIMİSİ ERSEVER	ANKARA	
Özlem Kelleççi	Ankara	